

Valmiussuunnitelma, strateginen osa

I	KÄSITTEITÄ	3
II	LAINSÄÄDÄNTÖ	4
III	JOHDANTO	6
1.1.	Taustaa Pelkosenniemestä	6
IV	VARAUTUMINEN JA VALMIUSSUUNNITTELU	9
V	VALMIUSSUUNNITTELUN VASTUUT JA SUUNNITTELUPROSESSI.....	11
VI	VALMIUSSUUNNITELMAN RAKENTEESTA JA JÄSENTELYSTÄ.....	13
3.	STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA, VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN .15	
3.1.	Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa	15
3.2.	Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhat.....	16
3.3.	Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet	17
1.3.1	Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana.....	18
1.3.2	Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu.....	18
1.3.3	Häiriötilanteiden hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen	18
3.4.	Kansalliset, alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi.....	19
3.4.1.	Kansallinen riskien arviointi	19
3.4.2.	Alueellinen riskien arvio	20
3.4.3.	Kuntakonsernin yhteiset uhka-arviot	21
3.4.4.	Poikkeusolojen uhkien arviointi.....	22
3.4.5.	Toimiala-kohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit.....	22
3.5.	Kuntastrategia	24
3.6.	Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma.....	24
3.7.	Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat	25
3.8.	Varautumiskoulutus ja harjoitukset.....	25
3.9.	Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa	25
3.10.	Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa	26
3.11.	Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen.....	26
3.12.	Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen	27
3.13.	Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle.....	27
4.	LÄHTEET	28

I KÄSITTEITÄ

Häiriötilanne on uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan turvallisuutta, toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Uhkamalleihin sisältyy lukuisia häiriötilanteita, joihin varautuminen on ministeriöiden vastuulla. Häiriötilanteita voi esiintyä sekä normaalioloissa että poikkeusoloissa. Normaalioloissa esiintyvät häiriötilanteet hallitaan viranomaisten tavanomaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin. (Valtionhallinnon viestintä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, Valtioneuvoston kanslia, 1/2013)

Normaaliolot ovat yleensä vallitseva, arkinen olotila, johon kuuluvat myös tavalliset häiriöt, tapaturmat, onnettomuudet, tulipalot tai satunnaiset sähkökatkot.

Poikkeusoloilla tarkoitetaan tilannetta, jossa sota, sodanvaara tai muu siihen rinnastettava ulkoinen tapahtuma tai maassa sattunut suuronnettomuus tai niiden uhka edellyttävät valtionjohdolta erityisiä toimenpiteitä väestön tai omaisuuden suojaamiseksi, maan alueellisen koskemattomuuden tai itsenäisyyden turvaamiseksi, valtakunnan oikeusjärjestyksen ja kansalaisten perusoikeuksien ylläpitämiseksi tai kansan toimeentulon ja välttämättömän talouselämän turvaamiseksi.

Uhka-arvio on toimivaltaisen viranomaisen uhkamallin pohjalta laatima vastuullaan oleviin tehtäviin ja erityistilanteisiin liittyvä arvio, jossa konkreettisesti käsitellään uhkan lähdeä, kohdetta, toteutumistapaa, todennäköisyyttä, vaikutuksia tehtävien hoitamiseen sekä vastatoimenpidemahdollisuuksia ja niiden valmisteluun tarvittavaa aikaa. (Turvallinen Suomi: Tietoja Suomen kokonaisturvallisuudesta, 2013)

Uhkamalli on yleisellä tasolla oleva kuvaus turvallisuusympäristön häiriöistä, jotka toteutuessaan mahdollisesti vaikuttavat kansalaisten elinmahdollisuuksiin ja turvallisuuteen. Uhkamallissa esitetään uhkan luonteen mukaisesti sen vaikutusmekanismi, lähde, kohde ja vaikutus kohteessa, todennäköisyys sekä luetellaan uhkamalliin kuuluvat vakavimmat erityistilanteet. (Turvallinen Suomi: Tietoja Suomen kokonaisturvallisuudesta, 2013)

Valmiustiloja ovat perusvalmius, tehostettu valmius ja täysvalmius.

Perusvalmius on valmiustila, jota ylläpidetään normaalioloissa. Siinä vaaditaan säädösten ja määräysten mukaista suunnitelmavalmiutta, toiminnallisia valmiuksia sekä ennakkojärjestelyjä erityistilanteita, häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten.

Valmiuden kohottamistoimenpiteitä nimitetään **tehostetuksi valmiudeksi**. Tehostetussa valmiudessa ylläpidetään tilannekuvaa ja jatkuvaa johtamis- ja häiriötilanneviestintävalmiutta sekä tehostetaan toimintaa erilaisin resurssivarauksin, joiden tarkoituksena on hallita uhkaava tai syntyvä tilanne.

Täysvalmius on valmiustila, jossa kaikki voimavarat on otettu käyttöön erityis- tai häiriötilanteen tai poikkeusolojen aiheuttamien vaikutusten ehkäisemiseksi ja niistä selviytymiseksi. Täysvalmiuden aikana valmiuslaki mahdollistaa yhteiskunnan julkisten ja yksityisten voimavarojen käytön tarkoituksenmukaisimmilla tavoilla.

Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuusriskien hallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset

Valmiussuunnittelu normaaliaikana laadittava ja ylläpidettävä kuvaus toimen- piteistä, joilla varmistetaan toiminta vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa.

II LAINSÄÄDÄNTÖ

Ministeriöt, Lapin aluehallintovirasto, Lapin pelastuslaitos ja Lapin elin-, keino-, liikenne- ja ympäristökeskus antavat ohjeita ja määräyksiä varautumisesta ja valmiussuunnittelusta. Tällainen lainsäädäntö takaa normaalioloissa tapahtuvan suunnittelun tasasuhteisen edistymisen kaikilla hallinnonaloilla ja sopeuttaa eri alojen etukäteisvalmistelut yhtenäiseksi järjestelmäksi.

Valmiussuunnitelman keskeisenä perustana ovat pelastuslaki (2011/379), asetus pelastustoimesta (2011/407), valmiuslaki (2011/1552), Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010, Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 sekä sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012.

Valmiuslaki (1552/2011):

12 § Varautumisvelvollisuus

Valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Jos kunta tai muu viranomaisen ulkoistaa palveluitaan, on sen huolehdittava myös siitä, että varautuminen hoidetaan.

Pelastuslaki (379/2011):

46 § Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti. Valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset sekä kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

47 § Pelastustoimen suunnitelmat

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan. Pelastuslaitokselle on annettava selvitykset pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (679/2016):

on osaltaan vaikuttanut valmiutta ja varautumista tietoturvaan ja tietojen käsittelyä koskeviin menettelyihin. Tietoturvallisuudella tarkoitetaan järjestelyjä, joilla pyritään varmistamaan tiedon käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus. Tietoturvallisuus käsitetään osaksi riskienhallintaa, hallinnon ja yrityksen turvallisuutta. Turvallisuuteen vaikuttavilla tietoturvatoinenpiteillä turvataan yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan etuja. Tietoturvallisuus on myös osa organisaation toiminnan laatua. Tietoturvallisuus on yhteiskunnan toimintojen, palvelujen, sovellusten ja tietoteknisen infrastruktuurin perusedellytys. Puutteellinen tietoturvallisuus vaarantaa valtion, kansalaisten, yhteisöjen ja asiakkaiden etuja sekä aiheuttaa lisätyötä ja -kustannuksia.

Tietosuojalaki (1050/2018) täydentää EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta.

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja yleisiä tietoturva-vaatimuksia sisältävä **Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010)** sisältävät sääntelyä asiakirjojen julkisuudesta, kuten myös asiakirjojen käsittelyä ohjaavat suojaustasot ja turvallisuusluokittelut. Lähtökohtana on kuitenkin viranomaisten asiakirjojen julkisuus.

Kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat myös seuraavat seuraavat lait ja säädökset:

- Kuntalaki 410/2015
- Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011
- Laki huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992
- Laki puolustusvoimista 551/2007
- Puolustustilalaki 1083/1991
- Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista VNp 539/2008
- Vesihuoltolaki 119/2001
- Sosiaalihuoltolaki 710/1982
- Terveystietosuojelulaki 763/1994
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010
- Valtioneuvoston periaatepäätös kokonaisturvallisuudesta 5.12.2012
- Suomen kansallinen riskiarvio 2015
- Kansallinen varautumissuunnitelma influenssaepidemiaa varten
- Evakuointikeskuksen perustaminen. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille (Julkaisu 2015:1)
- Ympäristöterveyden erityistilanteet. Opas ympäristöterveydenhuollon työntekijöille ja yhteistyötahoille (Julkaisu 2014:21)
- Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuusasiantuntijoille (Julkaisu 2011:15)
- Traumaattisten tilanteiden psykososiaalinen tuki ja palvelut. Opas kunnille ja kuntayhtymille. (Julkaisu 2009:16)
- Terveystietosuojelun laitosturvallisuuden kehittäminen. Työryhmämuistio (Selvityksiä 2009:59)
- Sosiaalitoimen valmiussuunnitteluopas (Julkaisu 2008:12)
- Terveystietosuojelun valmiussuunnitteluopas (Oppaita 2002:5)
- Pelkosenniemen kunnan hallintosääntö
- Lapin pelastuslaitoksen palvelutasopäätös

III JOHDANTO

Kunnan tulee varautua hoitamaan toimintansa mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa tilanteissa (Valmiuslaki 1552/2011, Kuntalaki 410/2015). Varautumisessa ja valmiussuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota vakavampien poikkeusolojen lisäksi myös normaaliolojen häiriötilanteisiin. Kansainvälisen turvallisuusilmapiirin kiristyminen, ja vakavat kriisit ja terroriteot ovat aiheuttaneet sen, että turvallisuusympäristö on muuttunut ja monimutkaistunut. Myös ennustettavuus on heikentynyt. Laittoman maahantulon lisääntyminen ja uudenlaiset uhkat ovat muuttaneet maamme turvallisuustilannetta pysyvästi.

Turvallisuusympäristömme nopean muuttumisen takia on erityisen tärkeää suunnitella kunnan johto-, toiminta- ja johtavien luottamushenkilöiden tavoitettavuuden, toimivaltuuksien ja sijaisuusjärjestelyjen ja viestiyhteyksien, kunnan oman tiedottamisen toimintavarmuus ympärivuorokautisesti. Tähän kuuluvat saumattomasti varajärjestelmien suunnittelu ja laitteistojen toiminnan varmistaminen myös sen varalta, että sähkönjakelussa on pitempään kestäviä häiriöitä. Kunnan valmiussuunnitelmissa määritetään menettelytavat, joilla kunta pyrkii varmistamaan kunnan keskeisten tehtävien hoitamisen mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa tilanteissa. Suunnitelmien ja sopimusten avulla varmistetaan mm. ulkoistettujen palveluntuottajien ja ostopalvelujen toimivuus sekä oman henkilöstön saatavuus ja toimintakyky yhteiskunnan toimivuuden kannalta tärkeissä tehtävissä. Myös kuntien välinen yhteistyö on otettava suunnittelussa huomioon.

Tämä asiakirja on kunnan valmiussuunnittelun yleinen eli strateginen osa I. Operatiivinen valmiussuunnitelma on osa II, joka on erillinen ei-julkinen asiakirja. Se on tarkoitettu pelkästään kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden käyttöön. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma on osa III, joka on erillinen salassa pidettävä asiakirja.

Valmiussuunnitelman yleisen osan rakenne perustuu Pelastusopiston uusimpaan suunnitteluohjeeseen (huhtikuu 2012) kuitenkin huomioon ottaen Pelkosenniemen kunnan erityispiirteet sekä toimintaympäristön.

1.1. Taustaa Pelkosenniemestä

Pelkosenniemen kunta kuuluu Lapin maakuntaan. Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla ja Savukoski muodostavat Itä-Lapin seutukunnan. Pelkosenniemen pinta-ala on 1836,42 km², josta vesistöjä 45,39 km². Väestötiheys on 0,51 as/km². Pyhätunturin matkailukeskuksen kiivaimpana sesonkiaikana voi kunnan alueella olevien henkilöiden määrä kuitenkin lähennellä 10 000, joten kunnan asukasluku yli kymmenkertaistuu.

Kuva 1. Pelkosenniemi ja sen sivukylät

Kunnan väkiluku on 948 (24.11.2020). Väestön keski-ikä on noussut pienen syntyvyyden ja poismuuton vuoksi. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 10,2 %, 15-64-vuotiaiden osuus 54,4 % ja eläkeläisten 35,4 %. (Tilastokeskus 15.1.2021: vuoden 2019 tiedot).

Taulukko 1. Väestörakenne, Perlacon 24.11.2020

	2020	2025	2030	Muutos 2020-2030	Muutos -%
0-v.	6	6	6	0	0
1-6-v. varhaiskasvatus	42	40	40	-2	-5
7-12-v. alakoulu	36	46	44	8	23
13-15-v. yläkoulu	17	19	22	5	36
16-18-v. lukio/2. aste	13	16	19	6	50
19-23-v. nuoret työkäiset ja opiskelijat	17	16	19	2	13
24-64-v. työssäkäyvät	463	399	383	-80	-16
65-74-v. eläkkeelle siirtyneet	209	211	177	-32	-16
75-84-v. eläkkeellä olevat	103	133	156	53	51
85- ikääntyneet	42	46	49	7	19
Kaikki yhteensä	948	932	915	-33	-3

Elinkeinorakenne (2015) Alkutuotanto 3,2 %, jalostus 10,5 %, palvelut 85 %. Kunnan elinkeinorakenne on suhteellisen kapea. Pääosa työpaikasta on palveluissa, suurimmat työnantajat ovat kunta ja Pyhänturi Oy. Alkutuotannon työpaikat ovat vuosien saatossa vähentyneet huomattavasti. Sesonkiluonteisuuden vuoksi kunnan työllisyysaste voi vaihdella runsaasti.

Kunnan luottamushenkilöorganisaation muodostavat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat. Pelkosenniemellä otetaan käyttöön 1.8.2021 alkaen valtuusto-kunnanhallitus -malli, joka tarkoittaa sitä, että tekninen lautakunnan ja hyvinvointilautakunnan toiminta

Pelkosenniemen kunta
Sodankyläntie 1 A
98500 Pelkosenniemi

kirjaamo@pelkosenniemi.fi
pelkosenniemi.fi

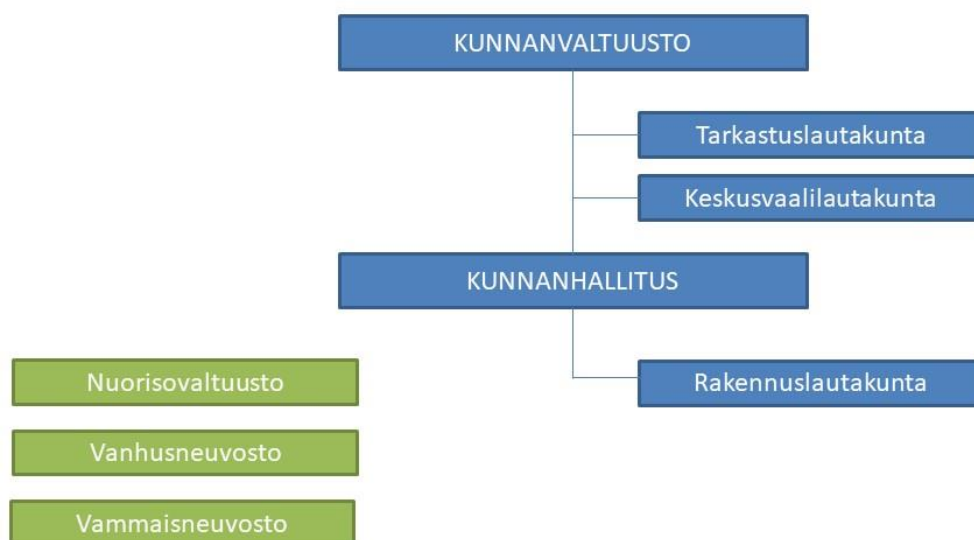

päätyy, ja niiden asiat siirtyvät kunnanhallituksen päätettäväksi lukuun ottamatta maa- ja rakennuslain mukaisia rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä, jotka siirtyvät uudelle rakennuslautakunnalle. Tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta jatkavat normaalisti kuntalain mukaisesti tehtäväänsä.

Kunnanvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kunnan taloudesta ja toiminnasta. Kunnan päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt kuntalain tai erityislain nojalla toimivaltaansa muulle viranomaiselle. Kunnanhallitus vastaa kuntalain 23 §:n mukaan kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallitus toimii kunnanjohtajan esimiehenä. Lautakunta toimii kunnanhallituksen alaisena ja hoitaa niitä pysyväisluonteisia tehtäviä, jotka kunnanvaltuusto kunnan hallinto-organisaatiosta, toimivallan jaosta ja tehtävistä päättäessään on sille antanut.

Kaavio 1. Pelkosenniemen luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan tytäryhtiöitä tai kunnalla on osuus yhtiöstä ovat: Pelkosenniemen Vuokratalot oy, Asunto Oy Pelkosenniemen Huttu-Tyttö, Kiinteistö oy Huttu-Akka, Kiinteistö Oy Huttu-Ukko, Kiinteistö Oy Pelkosenniemen liikekeskus, Pyhä-Luosto Vesi Oy, Kiinteistö Oy Pyhäliike ja Koillis-Lapin Sähkö Oy.

IV VARAUTUMINEN JA VALMIUSSUUNNITTELU

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (2017) todetaan, että kokonaisturvallisuuden hallintaan eli yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseen kuuluvat uhkiin varautuminen, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sekä niistä toipuminen. Valtioneuvoston periaatepäätöksen (2012) mukaan suomalaisen yhteiskunnan varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden periaatteella, mikä tarkoittaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Normaalioloissa rakennettavat järjestelmät ja varautumistoimenpiteet luovat perustan toiminnalle poikkeusoloissa.

Varautumisesta huolehtiminen on osa kaikkien toimijoiden päivittäistä toimintaa. Johtosuhteet, organisaatiot ja vastuujako säilytetään normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa mahdollisimman muuttumattomina kaikissa tilanteissa. Häiriötilanteessa toimintaa johtavat vastuulliset ja toimivaltaiset viranomaiset tai muut siihen lainsäädännössä velvoitetut turvallisuustoimijat omien tehtäviensä ja toimivaltansa mukaisesti. (YTS 2017.) Hyvän hallinnon periaatteiden mukaan kunnan toiminta tulee hoitaa mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa olosuhteissa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian periaatteet kattavat varautumisen erilaisissa häiriö- tai poikkeustilanteissa. Suomalainen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli on kansainvälisesti ainutlaatuinen ja arvostettu. Strategiassa määritellään yhteiskunnan elintärkeät toiminnot eli ne perusasiat, joiden jatkuminen on pystyttävä takaamaan kaikissa olosuhteissa, kaikilla toimintatasoilla. Sen toisessa osassa linjataan valtioneuvoston ministeriöiden varautumisen tehtävät ja vastuualueet.

Turvallisuusstrategian laatimiseen ovat osallistuneet yhdessä viranomaiset, järjestöt ja elinkeinoelämän edustajat. Myös kansalaiset ovat saaneet esittää ideoitaan ja osallistua.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 on valtioneuvoston periaatepäätös, joka kuvaa kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin perusperiaatteet. Se ohjaa ja yhtenäistää hallinnonalojen varautumista ja antaa tietoa varautumisen perusteista myös muille toimijoille. Periaatepäätöksen tavoitteiden toteuttamisesta vastaa toimivaltainen viranomainen. Strategian seuranta ja kehittämistä koordinoi Turvallisuuskomitea yhteistyössä ministeriöiden valmiuspäällikkökokouksen kanssa.

Valmiussuunnitelmassa painopisteenä on johtaminen, viestintä, resurssien suuntaaminen kriittisten palveluiden mukaisesti ja koulutus. Suunnitelma kertoo eri turvallisuustilanteissa tapahtuvan toimintajärjestyksen, toimintojen priorisoinnin ja vastuut. Johtaminen tapahtuu eri turvallisuustilanteissa pääsääntöisesti normaalitilanteen johtamisvastuiden mukaisesti. Karkeasti voidaan todeta, että valmiussuunnitelmassa varaudutaan kunnan ja sen toimialojen perustehtävän varmistamiseen olosuhteista ja tapahtumista riippumatta. Toimialan sisällä henkilöstön tehtävät ja vastuut voivat turvallisuustilanteen vaihtuessa muuttua. Tästä sovitaan karkealla tasolla tässä suunnitelmassa. Jokainen toimialan työntekijä/viranhaltija on velvollinen osallistumaan turvallisuustilanteen muuttuessa normaaleista työtehtävistään poikkeaviin tehtäviin ko. toimintaa johtavan viranhaltijan määräyksestä.

Valmiussuunnitelman yleinen osa ja muiden suunnitelmien sekä erityisten niiden liitteiden julkisuusaste määritellään erikseen. Näistä asiakirjoista vastaa kunkin suunnitelman valmistelija, ellei tässä valmiussuunnitelman yleisessä osassa muuta määrätä.

Valmiussuunnitelman yleisen osan rakenne perustuu Pelastusopiston uusimpaan suunnitteluohjeeseen (huhtikuu 2012).

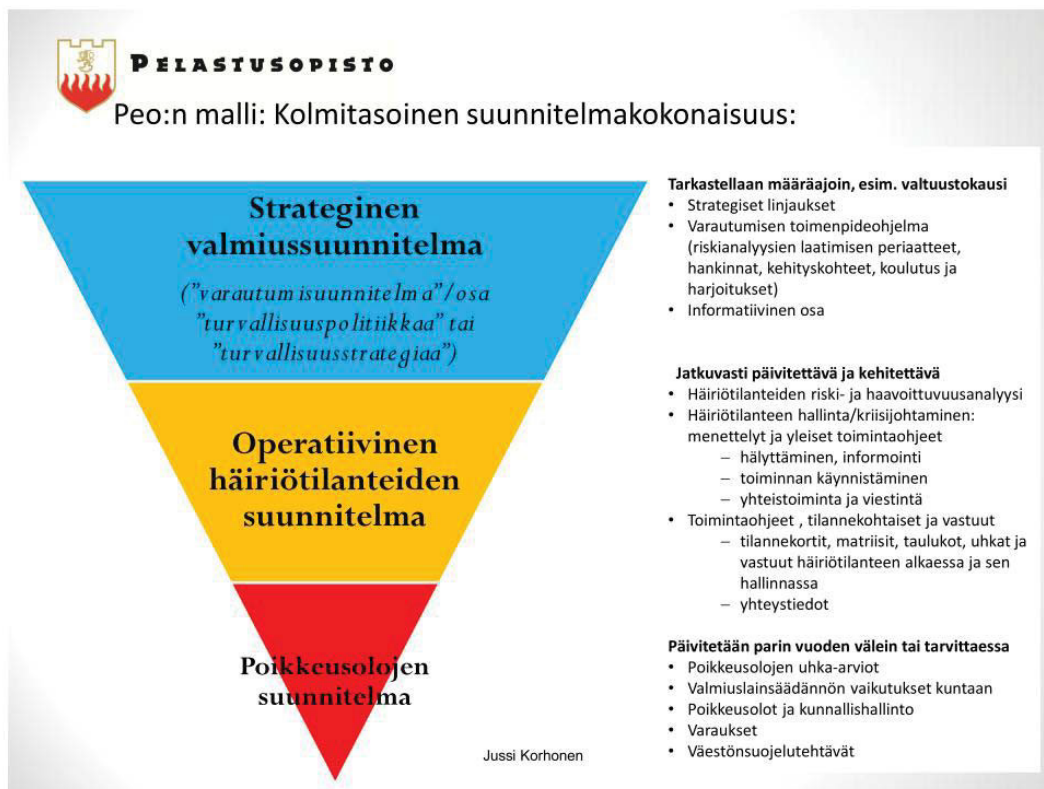
Valmiussuunnitelman yleiseen osaan on koottu koko kuntakonsernia koskevat yhteiset linjaukset ja toimintaperiaatteet noudatettavaksi myös toimialoilla sekä merkittävimmät

kuntakonsernia koskevat uhkatilat ja riskit. Yleinen osa toimii kuntakonsernin eri toimijoiden valmiussuunnittelua ja häiriötilanteiden aikaista toimintaa yhteen sovittavana ja painopisteitä asettavana asiakirjana. Valmiussuunnitelman yleinen osa koostuu kolmesta kokonaisuudesta;

- strateginen valmiussuunnitelma
- operatiivinen valmiussuunnitelma häiriötilanteiden toimintaa varten sekä
- poikkeusolojen erityiskysymyksiä käsittelevä

Kuva 2. Kolmitasoinen suunnitelmakokonaisuus

Uusi valmiuslaki astui voimaan 1.3.2012. Sen 12 §:n mukaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtävänsä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Valmiuslain 12 §:n sana myös tarkoittaa, että varautuminen alkaa normaaliolojen toimintojen varmistamisesta ja etenee häiriötilanteiden kautta aina poikkeusolojen toimintojen varmistamiseen. Kunnalta edellytetään suorituskykyä tässä ja nyt tilanteesta alkaen.

V VALMIUSSUUNNITTELUN VASTUUT JA SUUNNITTELUPROSESSI

Varautuminen normaaliaikaisiin häiriöihin perustuu viranomaisten tehtäviä koskeviin säädöksiin, joiden mukaan keskeiset tehtävät on hoidettava kaikissa oloissa.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa vastaa myös kunnan varautumisesta ja siihen sisältyvästä valmiussuunnittelusta. Kukin kunnan viranhaltija/työntekijä vastaa varautumistehtävistä omiin tehtäviinsä ja omalle vastuulleen kuuluvalta osin.

Kunnan valmiussuunnitelmien laatimisprosesseihin osallistuvat kaikki konsernin vastuualueet mahdollisimman korkealla tasolla, jotta tehtävät linjaukset, suunnitelmat ja toimintatavat olisivat kaikkien tuntemia ja hyväksymiä. Samalla varmistetaan eri toimijoiden suunnitelmien yhteensopivuus. Käytännön suunnittelutyötä tekeillä tulee olla ylimmän johdon valtuutus ja tuki työn tekemiselle.

Luottamushenkilöt perehdytetään ja sitoutetaan varautumisen kehittämiseen ja valmiussuunnitteluun. Valmis suunnitelma viedään kunnanhallituksen hyväksyttäväksi ja tarvittaessa annetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Suunnitelman hyväksymisen jälkeen avainhenkilöt, tarvittavat asiantuntijat ja keskeisten yhteistoimintatahojen edustajat perehdytetään suunnitelman sisältöön ja toimintamalleihin. Suunnitelmaa harjoitellaan säännöllisesti ja päivitetään saatujen kokemusten perusteella myös harjoitusten väliajoilla.

Valmiussuunnitelman asianmukaisesta käsittelystä, säilyttämisestä ja jakelusta on huolehdittava Julkisuuslain (621/1999) 24.1.§:n kohdan 8, mukaan, jollei erikseen toisin säädetä.

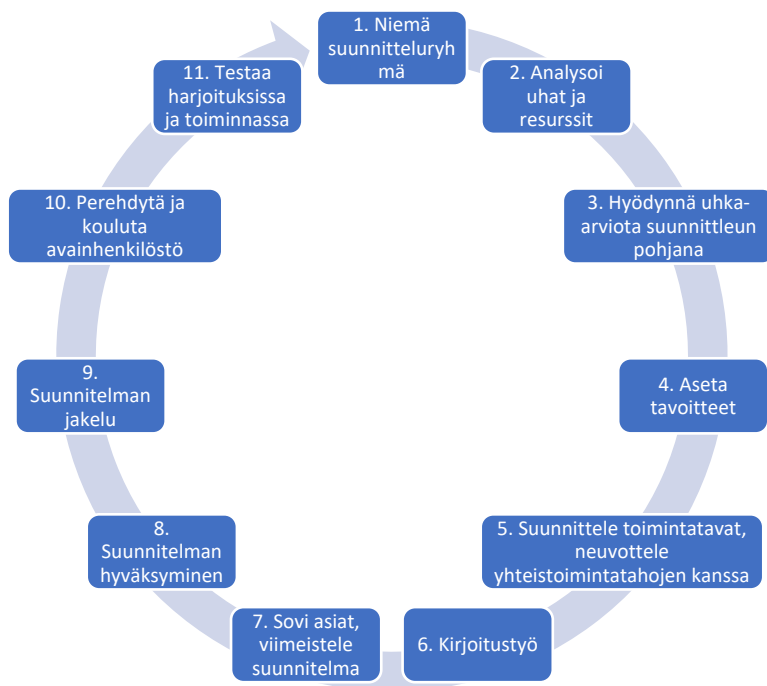
Taulukko 2. Valmiussuunnittelun vastuutahot Pelkosenniemen kunnassa

Kriittinen toiminto	Vastuualue	Varautumistehtävä	Vastuu	Vara-henkilö	Suunnitelma
Kriisijohtaminen	Koko kunta	Toimialojen varautumisen yhteensovittaminen	Kunnanjohtaja		Valmiussuunnitelman osat 1-3
Hallintopalvelut	Koko kunta	Kunnan hallinto häiriötilanteessa	Hallinto- ja sivistysjohtaja		Hallintopalvelujen valmiussuunnitelma, Johtokeskusohje
Tekniset palvelut	Koko kunta	Palvelujen turvaaminen häiriötilanteessa	Tekninen johtaja		Teknisten palvelujen valmiussuunnitelma
Kriisiviestintä	Koko kunta	Kunnan viestintä häiriötilanteessa			Viestintäsuunnitelma
Sivistyspalvelut	Koko kunta	Sivistyspalvelujen hoito häiriötilanteessa	Sivistysjohtaja		Sivistyspalvelujen valmiussuunnitelma
Sosiaalipalvelut	Koko kunta	Sosiaalipalvelujen hoito häiriötilanteessa	Sosiaalityönjohtaja		Sosiaalipalvelujen valmiussuunnitelma

Ruokahuolto	Koko kunta	Ruokahuolto häiriötilanteessa			Päivittäistavarahuollon valmiussuunnitelma
Asumispalvelut	Koko kunta	Asuntotoimi häiriötilanteessa			? palvelujen valmiussuunnitelma

Kuva 3. Valmiussuunnitteluprosessi

VI VALMIUSSUUNNITELMAN RAKENTEESTA JA JÄSENTELYSTÄ

Valmiussuunnitelmat on laadittu organisaatio- ja käyttäjälähtöiseksi. Suunnitelmat noudattavat Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (Puolustusministeriö 2010) on esitettyä valmiussuunnitelman yleinen osan rakennetta. Se sisältää kunnan sisäisen ja ulkoisen toimintaympäristön, alueen riskit ja kunnalla käytössä olevat resurssit. Suunnitelman rakenne on seuraava:

- Uhka-arvio
- Perusajatus häiriötilanteeseen varautumiseksi ja mahdollisesti eskaloituneen tilanteen hallitsemiseksi
  - ennaltaehkäisy
  - tiedon saanti
  - tilannekuvan muodostaminen ja jakelu
  - varautuminen tilanteen hallintaan mukaan luettuna etukäteisvalmistelut
  - tilanteen johtaminen
  - viestintä
- Tärkeimpien tehtävien käytännön toteutus
  - eri toimijoiden vastuualueet ja johtosuhteet
  - välittömät toimenpiteet
  - tarvittavat voimavarat
- Arvio ja suunnitelma yhteistoimintatarpeista
  - yhteistoiminta muiden hallinnonalojen kanssa
  - yhteistoiminta muiden yhteiskunnan toimijoiden kanssa
- Suunnitelmien ylläpito, koulutus ja harjoitukset

Strateginen valmiussuunnitelma (osa I) on:

- kuntakonsernin turvallisuuskulttuuria ja turvallisuuden hallinnan kokonaisuutta käsittelevä asiakirja
- ennen häiriötilanteiden syntymistä tehtävää varautumistyötä, varautumisen painopisteitä sekä kehittämistä ohjaava asiakirja
- informatiivinen asiakirja, varautumisen lainsäädännöllisistä puitteista ja muusta varautumisesta koskevasta ohjauksesta sekä valmiussuunnitteluvastuista

Operatiivinen valmiussuunnitelma (osa II) on:

- häiriötilanteiden varalle laadittu toimintaohje, jota päivitetään ja kehitetään jatkuvasti. Se vastaa kysymykseen ”miten toimitaan, kun jotain normaalista poikkeavaa tapahtuu.”

Suunnitelmassa:

- kuvataan suurimmat riskit ja niiden aiheuttamat uhat,
- suunnitellaan ja kuvataan kuntakonsernin johtohenkilöstön tavoitettavuus ja informointitavat,
- esitetään kriisijohtamisen tai häiriötilanteen hallinnan käynnistämistä sekä käytännön johtamista ja toiminnan yhteensovittamista varten suunnitellut järjestelyt ja menettelytavat
- esitetään konkreettisella tasolla resurssit ja tilat, jotka häiriötilanteessa ovat käytettävissä
- kuvataan taulukkomuodossa erilaisten häiriötilanteiden hallintaan osallistuvien viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteystiedot.
- esitetään lisäksi kunkin häiriötilanteen yleisjohdossa oleva viranomainen, jolloin eri toimijoiden tehtävät ja vastuut ovat äkillisessä tilanteessa helposti hahmotettavissa.

Poikkeusolojen valmiussuunnitelma (osa III)

Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa (1552/2011) ja puolustustilalaissa (1083/1991) erikseen säädetty tilanteet. Poikkeusolojen valmiussuunnitelmassa kuvataan keskeisimmät poikkeusolojen uhkarvioiden tulokset, jotka edellyttävät normaaliolojen häiriötilanteisiin verrattuna pidemmälle ulottuvia varautumistoimenpiteitä (esim. sotilaallista uhkaa varten).

Poikkeusolojen valmiussuunnitelmassa kuvataan lisäksi mahdolliset valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönoton ja valmiuden tehostamisen keskeiset vaikutukset ja niihin liittyvät muutokset kunnallishallinnossa sekä mahdolliset normaaliolojen häiriötilanteiden hallinnasta poikkeavat kriisijohtamisen toimintatavat.

Suunnitelmassa kuvataan myös kuntakonsernin eri toimijoiden vastuut väestönsuojelutehtävien osalta.

Tässä osiossa esitetään poikkeusolojen aikaista toimintaa varten tehtävien henkilö-, tila-, ajoneuvokalusto- sekä työkonevarausten tekemistä koskevat vastuut kuntakonsernissa.

Listat varatuista tiloista, VAP-henkilöistä (toimenpide, jolla varataan henkilöstö), ajoneuvoista ja mahdollisista työkoneista liitetään toimialojen omiin valmiussuunnitelmiin liitteeksi.

3. STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA, VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN

3.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa

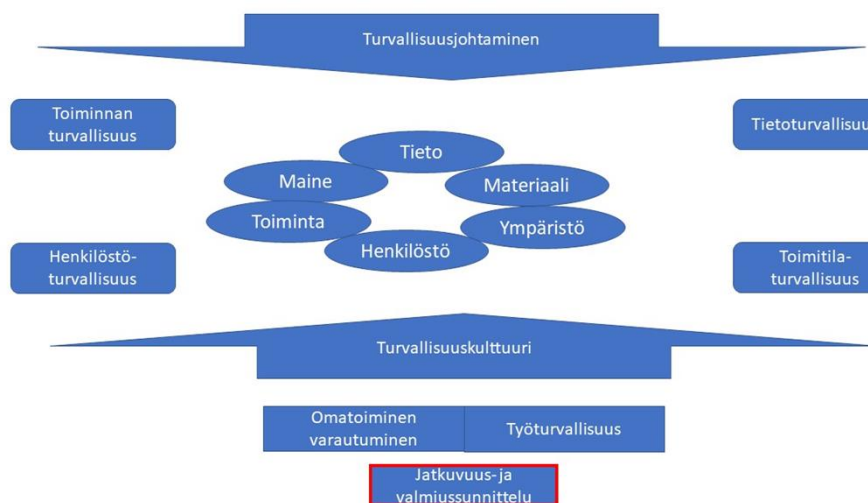
Pelkosenniemen kunnan turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, asenteita, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa sekä ajantasaista normistoa ja turvallisuusvaatimukset täyttävää toimintaa, jolloin jokainen ymmärtää, millaista turvallinen toiminta on, millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy ja miten niitä voidaan ehkäistä, sekä kykyä ja tahtoa toimia turvallisesti, ehkäistä vaarojen toteutumista ja edistää turvallisuutta. Näillä luodaan turvallinen työ- ja asuinpaikka Pelkosenniemen kunnan asukkaille ja työntekijöille. Tämä edellyttää johdon ja työntekijöiden sitoutumista, ajantasaista ammattitaitoa ja turvallisia toimintatapoja koko organisaatiossa.

Pelkosenniemen kunnan tavoitteena on kyetä ylläpitämään turvallista ja toimivaa toimintaympäristöä kaikille kuntalaisille sekä kunnassa toimiville organisaatioille vallitsevista olosuhteista riippumatta.

Organisaation turvallisuustoiminnan johtaminen tähtää hyvän turvallisuuskulttuurin rakentamiseen ja turvallisuuden integroimiseen palvelualueilla tapahtuvaan perustoimintaan. Toimiva häiriötilannevalmius ja toiminnan jatkuvuuden hallinta edellyttävät, että turvallisuuden hallinnan omistajuus on organisaation kaikilla jäsenillä eli toisin sanoen kaikkien tulee omaksua hyvän turvallisuuskulttuurin periaatteet.

Kunta edellyttää samaa turvallisuuskulttuurikäsitystä myös niiltä palveluntuottajilta, joiden toiminta liittyy yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kunnan toimialueella.

Kaavio 2. Jatkuvuus ja valmiussuunnittelu

Erilaisten turvallisuuden suunnitelmien ja valmiussuunnittelun väliset rajapinnat ja yhteensovittamisen mahdollisuudet tulee huomioida kunnan strategianomaisissa linjauksissa niin, että ne muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden. Laaja turvallisuus kattaa sellaiset turvallisuuskysymykset, jotka kehittyessään saattavat muodostua uhiksi ja aiheuttaa merkittävää vaaraa tai haittaa Suomelle, väestölle tai suomalaisen yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille. Tällaiset laaja-alaiset turvallisuushkat ovat joko aktiivista toimintaa kuten esimerkiksi sotilaallisen voiman käyttö, terrorismi ja tietoverkkojen häirintä tai tahottomia tapahtumia kuten sähköverkon laajat toimintahäiriöt, suuret pandemiat tai muut laaja-alaiset tartun tautitilanteet.

3.2. Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhat

Suomen yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa on määritelty yhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeiksi toiminnoiksi valtion johtaminen, kansainvälinen toiminta, Suomen puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talouden ja infrastruktuurin toimivuus, väestön toimeentuloturva ja toimintakyky sekä henkinen kriisinkestävyys.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa on kuvattu uhkamallit yksityiskohtaisesti, joita ovat voimahuollon vakavat häiriöt, tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt, kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt, yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt, rahoitus- ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt, julkisen talouden rahoituksen saatavuuden häiriintyminen, väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt, suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat, terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus, rajaturvallisuuden vakavat häiriöt, poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus ja sotilaallinen voiman käyttö.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksen 16.12.2010 mukaan linjannut elintärkeät ja kriittiset toiminnot. (YTS2010) Yhteiskunnan turvallisuusstrategia muodostaa varautumisen ja kriisijohtamisen yhteisen perustan yhteiskunnan kaikille toimijoille. Strategia on laadittu kaikissa tilanteissa turvattavien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen näkökulmasta. Strategiassa määritetään:

- Yhteiskuntamme elintärkeät toiminnot ja niiden tavoitetilat
- Elintärkeitä toimintoja vaarantavat uhkamallit ja niihin liittyvät mahdolliset häiriötilanteet
- Toimintojen turvaamisen ja jatkuvuuden suunnittelun edellyttämät ministeriöiden strategiset tehtävät
- Häiriötilanteiden hallinnan edellyttämät kriisijohtamisen perusteet
- Strategian toimeenpanon seurannan ja kehittämisen sekä
- Varautumisen ja kriisijohtamisen harjoitteluun liittyvät periaatteet.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat

- Valtion johtaminen
- Kansainvälinen toiminta
- Suomen puolustuskyky
- Sisäinen turvallisuus
- Talouden ja infrastruktuurin toimivuus
- Väestön toimeentuloturva ja toimintakyky
- Henkinen kriisinkesto

Strategian uhkamalleiksi on kirjattu seuraavat asiat:

- Voimahuollon vakavat häiriöt
- Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt -kyberuhkat
- Kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt
- Yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt
- Elintarvikehuollon vakavat häiriöt
- Rahoitus- ja maksujärjestelmien vakavat häiriöt
- Julkisen talouden rahoituksen saatavuuden häiriintyminen
- Väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt
- Suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat
- Terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus
- Rajaturvallisuuden häiriöt
- Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus

- Sotilaallisen voiman käyttö.

Kunnan toiminnan ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta elintärkeät ja kriittiset toiminnot määritellään valmiussuunnitelman tässä osassa. Erityisesti kestoaltaan pitkäaikaisissa ja/tai vakavuudeltaan syvissä häiriötilanteissa voi olla välttämätöntä keskittyä ensisijaisesti elintärkeiksi ja kriittisiksi määriteltyjen toimintojen tai palveluiden turvaamiseen.

Kunnan elintärkeitä ja kriittisiä toimintoja ovat:

1. johtaminen (johtokeskus/kunnantalo, evakuoitokeskus/koulu)
2. talous (rahatalous)
3. infrastruktuuri (sähkö, tiestö, laajakaista ICT)
4. huoltovarmuus (energia- ja vesihuolto)
5. väestön toimintakyky ja palvelut (terveyskeskuksen vuodeosasto, laitoskeittiö, kotihoito, palveluasumisyksikkö)
6. henkinen kriisin kestävyys.

Johtaminen on elintärkeä toiminto, joka luo pohjan muiden toimintojen turvaamiselle. Johtamiskyky on kyettävä turvaamaan kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimintatasoilla. Tehokas häiriötilanteiden hallinta edellyttää tiivistä yhteistyötä johtamisen, tilannekuvan ja viestinnän välillä.

Johtaminen on kiinteä osa varautumista ja valmiutta. Elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvien uhkien hallinta edellyttää kaikkien tarvittavien turvallisuustoimijoiden yhteistoimintaa johtamisen tukena. Varoitus- ja ennakointijärjestelmien tiedon jakaminen hyvissä ajoin edesauttaa häiriötilanteiden ennaltaehkäisyä ja vähentää haittavaikutuksia.

Hyvä johtaminen edellyttää

1. selkeää johtovastuuta, toimijoiden roolitusta ja toimivaltaisen viranomaisen päätöksentekokykyä,
2. tilannekuvan muodostamista (tilanneymmärrys, arvio tilanteen kehittymisestä),
3. kriisiviestintää,
4. tiedon jakamista ja sitä tukevia teknisiä ratkaisuja,
5. toiminnan jatkuvuuden hallintaa, yhteistoimintaa.

Elintärkeiden toimintojen uhkana ovat laajat ympäristökatastrofit (esimerkiksi tartuntataudit, myrskytuhot), uhkana on myös pitkäkestoinen ja laaja sähkönjakelun ongelma, joka vaikuttaa lämpö- ja vesihuoltoon. Uhkana on myös liikkumiseen ja tiedottamiseen liittyvät ongelmat sekä muut energian- ja vesihuollon ongelmat. Poikkeusolojenuhkiin keskitytään poikkeusolojen valmiussuunnitelmassa (osa III).

Edellä kuvatut valtakunnalliset uhkamallit ohjaavat myös Pelkosenniemen kunnan valmiussuunnitelman linjauksia.

3.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Pelkosenniemen kunnan turvallisuuden hallinnan ja varautumisen tavoitteena on saada aikaan kunnan keskushallinnolle ja toimialoille riittävä käytännön suoriutumiskyky erilaisissa arjen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pelkosenniemen kunnan turvallisuuden hallintaan ja varautumiseen liittyvät tehtävät ovat osa kunnan normaalia toimintaa ja johtamista sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Pääpaino varautumisessa ja valmiussuunnittelussa on selvittää organisaation toimintakyky normaaliolojen erityistilanteissa sekä siirtyä portaattomasti käsittelemään mahdollisia erityistilanteita.

1.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Valmiussuunnitelma toimii osana ennaltaehkäisevää toimintaa. Toimialat laativat omat valmiussuunnitelmansa häiriötilanteita varten. Kunnan kokonaisvarautuminen muodostuu valmiussuunnitelman yleisestä osasta, toimialueiden valmiussuunnitelmista, eri yksiköiden turvallisuus- ja pelastussuunnitelmista sekä toimintokohtaisista suunnitelmista.

Julkisuuslain 24.1 §:n kohdan mukaisesti salassa pidettäviä ovat henkilöiden, rakennusten, laitosten, rakennelmien sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjä koskevat ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat asiakirjat, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna turvajärjestelyjen tarkoituksen toteutumista.

Pelkosenniemen kunnan varautumisen tarkoituksena on turvata kuntakonsernin organisaation toiminta ja erityisesti sen perustehtävien hoitaminen kaikissa olosuhteissa. Varautumisella tarkoitetaan kaikkia niitä suunnittelu- ja johtamistoimenpiteitä, joiden avulla kunnan eri toiminnot voidaan hoitaa mahdollisimman hyvin erilaisissa normaaliolojen häiriö- ja erityistilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Äärimmäisissä kriisitilanteissa tämä tarkoittaa sitä, että kansalaisten välttämättömistä tarpeista huolehtiminen on ensisijaista. Nämä tehtävät tulevat lisääntymään ja niiden hoitaminen vaatii lisää voimavaroja.

Osa kunnan toiminnoista ja palveluista, joita se tuottaa normaalioloissa, voidaan joutua ääritapauksissa supistamaan tai lopettamaan kokonaan. Vähenevistä tehtävistä vapautuu sekä henkilökuntaa että aineellisia voimavaroja, jotka soveltuvin osin ohjataan lisääntyvien tehtävien hoitamiseen.

Kaavio 3. Varautuminen ennalta ehkäisevänä toimintana

1.3.2 Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu

Pelkosenniemen kunnan tavoitteena jatkuvuudenhallinnassa on häiriötilanteiden sietokyvyn kehittäminen ja toimintakyvyn varmistaminen esim. erityismateriaalia hankkimalla ja materiaalin saatavuuden varmistamisella. Jatkuvuussuunnittelu on osa kokonaisvaltaista varautumista. Jatkuvuussuunnittelu luo strategisen ja operatiivisen toimintamallin, jota toteuttamalla organisaatio kehittää omaa häiriösietokykyään ja siten parantaa toimintansa varmuutta.

Toimialueiden tulee laatia toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat siten, että niissä on määritelty elintärkeät ja väistyvät toiminnot sekä esitetty menetelmät jatkuvuudenhallintaan. Tämän perusteella määritellään väistyvistä toiminnoista vapautuvien henkilö- ja materiaali-voimavarojen uudelleen suuntaaminen elintärkeiksi määriteltyjen toimintojen tehostamiseen.

1.3.3 Häiriötilanteiden hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen

Häiriötilanteen tehokkaan hallinnan kannalta on keskeistä, että tarvittavat toimenpiteet käynnistetään viipymättä ja riittävässä laajuudessa. Häiriötilanteen seuraamuksien

pienentämiseksi on parempi käynnistää hieman ylimitoitettuja toimenpiteitä tilanteen hallitsemiseksi; jo käynnistettyjä toimenpiteitä voidaan keskeyttää, mikäli tilanne osoittautuu alkuarviota paremmaksi.

Kunnanlaajuisen kriisinhallinnan yksi keskeisimmistä toiminnoista on tilannekuvan hallinta. Toimialoilla on omat strategiset ja operatiiviset suunnitelmat häiriötilanteissa toimimiseen, mutta eri toimialojen ja muiden sidosryhmien välisen yhteistyön koordinoimiseksi laajemman kokonaiskuvan hallinta on välttämätöntä.

Toinen tärkeä osa-alue kriisinhallinnassa on viestintä. Oikea-aikainen, tietosisällöltään ja levikiltään riittävän laaja ja paikkansa pitävä tiedotus auttaa kontrolloimaan tilannetta ja hillitsemään epävirallisten kanavien kautta leviävän, mahdollisesti väärän tiedon vaikutuksia. Aktiivinen tiedottaminen häiriötilanteen aikana on tärkeää myös silloin, kun häiriötilanteen selvittely tai purkaminen on suvantovaiheessa; ”Ei tiedotettavaa” -viestit antavat tilanneviestejä seuraaville kuvan, että häiriötilanteen hallinta on aktiivista ja viestintä toimii. Erialaisten häiriötilanteiden varalta on tehtävä suunnitelmat vaihtoehtoisten viestintävälineiden käytöstä siltä varalta, että perinteiset viestintäkanavat (kuten puhelin ja sähköposti) eivät ole käytettävissä.

3.4. Kansalliset, alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi

3.4.1. Kansallinen riskien arviointi

Suomen kansallisen riskinarvion laatiminen perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen unionin pelastuspalvelumekanismista (N:o 1313/2013/EU). Päätöksen 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kehitettävä riskinarviointeja kansallisella ja asianmukaisella paikallisella tasolla ja annettava komissiolle yhteenveto niiden keskeisistä osista joka kolmas vuosi. Ensimmäinen kansallinen riskiarvio tehtiin vuonna 2015.

EU -lainsäädännön veloitteen täyttämisen lisäksi Suomen tavoitteena on, että Suomi kykenee ennakoimaan Suomeen kohdistuvia äkillisiä vakavia tapahtumia. Tällaisten tapahtumien toteutuessa on mahdollista tapahtua merkittäviä vahinkoja, jotka vaikuttavat ihmisten henkeen tai terveyteen, talouteen, ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Kuva 4. Vuoden 2018 kansallisen riskiarvion uhkamallit

3.4.2. Alueellinen riskien arvio

Kansallinen riskiarvio yhdessä alueellisten riskiarvioiden kanssa muodostaa kokonaisuuden. Alueellisissa riskiarvioissa otetaan tarkemmin huomioon alueille ominaiset uhat tai häiriötilanteet. Lapin alueellisen riskiarvion laatimisesta vastaa alueellinen pelastuslaitos. Määräajoin laadittavan valtakunnallisen riskiarvion kokonaisuus muodostuu kansallisesta sekä alueellisista riskiarvioista.

Taulukko 3. Kansalliset ja alueelliset riskit ja uhka-arviot

YTS 2010	KANSALLINEN RISKIEN ARVIO 2018
Uhkamallit:	Laajasti yhteiskuntaan vaikuttavia skenaarioita
<ul style="list-style-type: none"> Voimahuollon vakavat häiriöt Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt Kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt Yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt Elintarvikehuollon vakavat häiriöt Rahoitus- ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt Julkisen talouden rahoituksen saatavuuden häiriintyminen Väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt Suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat Terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Energiansaannin vakavat häiriöt Kybertoimintaympäristön riskit Maa-ilmalla esiintyvät vakavat tarttuvat taudit ihmisiin Suomeen suoraan tai välillisesti kohdistuva turvallisuuspoliittinen kriisi Vakava ydinonnettomuus Suomessa tai Suomen lähialueella Aurinkomyrsky
	Vakavia alueellisia tapahtumia
	<ul style="list-style-type: none"> Tulva Myrsky Talvimyrsky Pitkä pakkasjakso

<ul style="list-style-type: none"> • Rajaturvallisuuden vakavat häiriöt • Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus sekä • Sotilaallisen voiman käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> • Sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintyminen • Tietoliikenteen tai tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen • Vesihuollon häiriintyminen • Päivittäistavarahuollon häiriöt • Vakava henkilöjoukkoon kohdennettu väkivallanteko • Laajamittainen maahantulo • Vaarallisten aineiden suuronnettomuus teollisuuslaitoksessa • Suuri vaarallisten aineiden onnettomuus liikenteessä • Liikenneonnettomuudet • Monipotilastilanne vaikeasti tavoitettavassa matkailukohteessa • Pato-onnettomuus
---	--

KANSALLINEN RISKIARVIO 2018/

- Päivitetään kolmen vuoden välein
- Laajennetaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian edellyttämällä tavalla
- Perustana varautumisen suunnittelulle kaikilla toimintatasoilla

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian ohella Valtioneuvosto on 03.10.2019 yleisistunnossaan hyväksynyt periaatepäätöksen Suomen kyberturvallisuusstrategiasta. Kyberturvallisuusstrategiassa 2019 asetetaan keskeisimmät kansalliset tavoitteet kybertoimintaympäristön kehittämiseksi ja siihen liittyvien elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. Strategian uudistaminen ja toimeenpano perustuvat hallitusohjelmakirjaukseen.

Periaatepäätöksen kolme strategista linjausta ovat kansainvälinen yhteistyö, kyberturvallisuuden johtamisen, suunnittelun ja varautumisen parempi koordinaatio sekä kyberturvallisuuden osaamisen kehittäminen. Suomen kyberturvallisuusstrategian mukaisten linjausten toteuttamiseksi ja vision kuvaamaan tavoitetilaa pääsemiseksi laaditaan erillinen toimeenpano-ohjelma. Vuosille 2017–2020 laaditussa toimeenpano-ohjelmassa tarkasteltiin kyberturvallisuuden kehittämistä valtion, maakuntien, kuntien, yritystoiminnan ja kolmannen sektorin muodostamassa palvelukokonaisuudessa, jossa kansalainen, yksilö on asiakkaana. Digitaalisista palveluista ja niiden kyberturvallisuudesta valtaosa tuotetaan elinkeinoelämän toimesta kansallisissa ja kansainvälisissä palvelukokonaisuuksissa ja -verkostoissa.

3.4.3. Kuntakonsernin yhteiset uhka-arviot

Uhka-arviot ovat osa häiriötilanteisiin liittyvää arviota, jossa konkreettisesti käsitellään uhkan lähdettä, kohdetta, toteutumistapaa, todennäköisyyttä, vaikutuksia tehtävien hoitamiseen sekä vastatoimenpidemahdollisuuksia ja niiden valmisteluun tarvittavaa aikaa. Uhka-arviot mahdollistavat uhkien ehkäisemiseksi ja torjumiseksi tarvittavien hallinnonalakohtaisten toimien suunnittelun ja toteuttamisen.

Uhka-arvio — käsitteen kanssa saman sisältöisenä terminä käytetään riskien arviointia, jolla tarkoitetaan kokonaisprosessia, johon sisältyy riskien tunnistaminen, riskianalyysi sekä riskin merkityksen arviointi.

Kunnassa riskien arviointia suorittavat johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja koko henkilökunta. Johtavat viranhaltijat ja henkilökunta kartoittavat ja arvioivat osastonsa riskit vuosittain. Riskien arviointia hyödynnetään talousarvion laatimisessa.

3.4.4. Poikkeusolojen uhkien arviointi

Poikkeusolojen uhkien arviointi, erityisesti sotilaallisten uhkien osalta, tehdään yhteistoiminnassa muiden viranomaistahojen kanssa niihin liittyvien poikkeuksellisten suurten riskien takia. Keskeisiä yhteistoimintatahoja tässä ovat esimerkiksi pelastustoimi, puolustusvoimat sekä aluehallinto.

3.4.5. Toimiala-kohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit

Kunnan toimialakohtaisten ja tytäryhteisöjen uhka-arviot on kuvattu riskien kartoittamisen yhteydessä. Lisäksi toimialakohtaisiin valmiussuunnitelmiin on kirjattu toimialaa koskevat uhkatilanteet ja suunnitelmat toiminnan suojaamisesta ja turvaamisesta. Riskianalyysinperusteella työyhteisöt tunnistavat olemassa olevat riskit ja haavoittuvuudet. Tunnistamisen jälkeen tehdään suunnitelmat toimenpiteistä riskien pienentämiseksi.

Taulukko 4. Riskien arviointi

Todennäköisyys: 1 = Hyvin epätodennäköinen; 2 = Melko epätodennäköinen; 3 = Mahdollinen; 4 = Todennäköinen; 5 = Hyvin todennäköinen

Henkilövahingot: 1 = Rajoitettu; 2 = Kohtalainen; 3 = Vakava; 4 = Erittäin vakava; 5 = Kriittinen

Omaisuusvahingot: 1 = Rajoitettu; 2 = Kohtalainen; 3 = Vakava; 4 = Erittäin vakava; 5 = Kriittinen

Vaikutukset toiminnan jatkuvuuteen: 1 = Rajoitettu; 2 = Kohtalainen; 3 = Vakava; 4 = Erittäin vakava; 5 = Kriittinen

Omat resurssit: 1 = Erittäin hyvät resurssit; 2 = Hyvät resurssit; 3 = Kohtuulliset resurssit; 4 = Heikot resurssit; 5 = Erittäin heikot resurssit

Ulkoiset resurssit: 1 = Erittäin hyvät resurssit; 2 = Hyvät resurssit; 3 = Kohtuulliset resurssit; 4 = Heikot resurssit; 5 = Erittäin heikot resurssit

Yhteensä: Mitä pienempi luku on, sitä parempi. (min. 3- max.63 pistettä)

Häiriötilanne	Toden- näköisyys	Henkilö- vahingot	Omaisuu- svahingot	Vaikutukset toiminnan jatkuvuuteen	Omat resurssit	Ulkoiset resurssit	Yhteensä
Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen	4	2	3	5	3	3	32
Pidempikestoinen, laajamittainenhäiriö sähköjaka- lussa	3	4	4	4	3	2	25,5
Pidempikestoinen, laajamittainenhäiriö läm- mönjaka- lussa	3	4	3	3	3	2	22,5
Vesihuollon häiriötilanne, talousveden saastuminen	4	4	2	4	3	3	32
Pidempikestoinen polttoaineenjakelun häiriintyminen	2	1	1	2	4	3	11
Tieverkoston kunnossapidon häiriintyminen	3	1	1	2	3	3	15
Pandemia tai muu laaja- alainen, vakava tartuntatauti- tilanne	4	5	2	4	3	2	32
Lääkkeiden ja terveydenhuollon tarvikkeiden saantivaikkeudet	3	4	1	1	5	3	21
Vakavan ydinonnettomuuden ja muiden vaarallisten aineiden onnettomuuksien aiheuttamat terveysuhkat	3	4	1	4	5	3	25,5
Kansainvälinen tai kotimainen maksujärjestelmien häiriö	3	2	3	2	5	2	21
Rahoitusmarkkinoiden merkittävä häiriö	3	1	3	2	5	2	19,5
Valtion likviditeettiongelma	2	1	3	3	5	2	14
Päivittäistavarahuollon vakavahäiriintyminen	4	2	2	4	4	3	30
Vakava eläin- tai kasvitautiepidemia tai laaja elintarviketurvallisuuden häiriö	3	2	2	2	4	2	18
Alkutuotannon toimintaedellytysten heikkeneminen	2	1	4	2	4	2	13

Vakava vaarallisten aineiden onnettomuus	3	2	2	2	5	2	19,5
Evakuoiteja tai vakavia tuhoja aiheuttavat myrskyt, tulvat tms.	3	2	4	3	3	2	21
Räjähdykset, tulipalo tai muu vakavateko tai onnettomuus	4	3	5	4	3	2	34
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vakava järkkäminen	4	3	1	2	4	3	26
Laajamittaisen maahantulon tilanne	2	1	1	2	5	2	11
Alueen raskasmetallitai kemikaalipitoisuuden nousu yliterveydelle sallittujen rajojen	1	3	2	2	5	2	7
Maa- ja vesialueiden saastuminen käyttökelpottomaksi	2	3	3	3	5	2	16

3.5. Kuntastrategia

Kuntaa johdetaan kuntastrategialla. Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaan kunnassa tulee olla kuntastrategia. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Strategian tavoitteilla, toimenpiteillä ja ohjelmilla voidaan painottaa myös paikallista valmiutta ja turvallisuutta.

Pelkosenniemen kuntastrategia 2017 - 2021 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 14.12.2016.

3.6. Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Kohdassa 1.4.3 esitetty uhka-arvio- sekä riski- ja haavoittuvuusanalyysi toimii perustana kunnan lähivuosien turvallisuuden hallinnan ja varautumisen kehittämisessä. Havaittuihin keskeisimpiin puutteisiin ja/tai kehittämistarpeisiin voidaan varautua ennakkosuunnittelulla, jossa valmiuksia kehitetään pitkäjänteisesti useamman vuoden aikajänteellä. Ennakkosuunnittelun tulee tapahtua yhteistoiminnassa kunnan eri toimijoiden välillä siten, että siinä asetetut painopisteet tukevat mahdollisimman laajasti eri toimijoiden yhteisiä tarpeita varautumisessa. Keskeisimmistä uhkista on tarkoitus laatia ns. toimintakortit, joihin on kuvattu keskeisimmät toimenpiteet ja niitä päivitetään tarpeen mukaan. Varautuminen on osa normaalia toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset tulee sisällyttää toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin.

Painopistealueena ovat:

- koko kunnan suunnitelmien päivittäminen ja kehittäminen
- uhka-analyysien tekeminen normaaliksi palvelutuottajan tehtäväksi
- toimialaa tai tehtävää koskevien jatkuvuudensuunnitelmien laadinta
- häiriötilanteiden toimenpiteiden ja johtamisen harjoitukset
- koulutusten järjestäminen yhteistyötahojen kanssa.

Tarkempi toimenpideohjelma laaditaan/päivitetään vuosittain riskienkartoituksen päivittämisen jälkeen. Ohjelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaavat kunnanjohtaja ja toimialajohtajat.

Taulukko 5. Pelkosenniemen kunnan varautumisen kehittämistoimenpiteet

Painopiste	Toimenpiteet	Toteutusaikataulu	Vastuutaho
Valmiussuunnittelu-prosessin vakiinnuttaminen	Sisällytetään talousarvioprosessiin	Valtuustokausittain	Kunnanjohtaja, toimialajohtajat
Valmiussuunnittelun jalkauttaminen toimialoilla	Toimialojen suunnitelmien päivittäminen, organisointi ja koulutus	Vuosittain jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat
Toimialojen ja erillistoimintojen valmiussuunnitelmien ajantasaisuus	Määrävälein päivittäminen	Vuosittain jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat
Johtokeskus-työskentely	Johtokeskuksen perustaminen, harjoittelu	Vähintään 1 harjoitus/vuosi	Kunnanjohtaja, toimialajohtajat,

3.7. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ovat kunkin toimialan normaalia talous- ja toimintasuunnittelua. Toimialojen tulee budjetoida vuosittain hankittavat varautumiseen liittyvät laitteet yms.

Johdon ja johtoryhmän tiloihin ja laitteisiin liittyvät hankinnat budjetoidaan kunnanhallituksen talousarvioon ja taloussuunnitelmiin.

3.8. Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Keskeinen osa varautumisesta, valmiussuunnittelua ja valmiuden ylläpitoa ovat henkilöstön koulutus ja harjoitukset. Koulutuksella tarjotaan henkilöstölle varautumisessa ja häiriötilanteiden hallinnassa tarvittavia yleisiä tietoja ja taitoja sekä lisäksi avain- ja erityishenkilöstölle pidemmälle meneviä taitoja.

Varautumiskoulutuksen yhtenä tarkoituksena on myös kehittää verkostoja, joita eri toimijat saattavat tarvita sekä valmiussuunnittelussa että häiriötilanteen aikana. Pelkosenniemen kunnan henkilöstö osallistuu Pelastusopiston järjestämiin kuntien johto- ja erityishenkilöstön varautumiskoulutuksiin.

Harjoitusten tarkoituksena on useimmiten suunnitelmien ja toimintamallien testaaminen. Lisäksi harjoitukset tarjoavat hyvän pohjan suunnitelmien kehittämiseksi. Harjoituksia tulee järjestää säännöllisesti joko omatoimisesti, yhteistoimintatahojen kanssa tai esimerkiksi osallistua aluehallintovirastojen ja Pelastusopiston yhteistoiminnassa säännöllisesti järjestämiin laajempiin valmiusharjoituksiin.

3.9. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa

Vastuu myös varautumisesta ja valmiussuunnittelusta on niillä, jotka muutoinkin vastaavat organisaation johtamisesta. Kunnan päätöksenteon pitää toimia samojen perusteiden

mukaisesti normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Selkeä toimivallan jako ja eri toimijoiden välinen sujuva yhteistoiminta ovat tehokkaan toiminnan perustana. (Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta kunnassa, Turvallisuus- ja puolustusasian komitean sihteeristö, 2012)

Kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa vastaa varautumisesta ja jatkuvuuden hallinnasta. Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyy kunnanhallitus. Toimialojen valmiussuunnitelmat hyväksyy ko. lautakunta. Valmiustoimintaan liittyvät muut toimintaohjeet hyväksyy kunnanjohtaja.

Kunnanjohtaja nimeää valmiusjohtoryhmän ja johtokeskuksen tukihenkilöstön. Valmiusjohtoryhmän tehtävänä on kunnanjohtajan avustaminen mm. tilannekuvan ja tilannetietoisuuden muodostamisessa, kriisiviestinnässä ja muissa johtamistoimintojen tukitoimissa. Pitkäkestoisissa vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa valmiusjohtoryhmä pidetään jatkuvasti miehitettynä.

3.10. Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Ostopalvelu- ja muihin sopimuksiin tulee sisällyttää ehtoja palvelujen turvaamisesta häiriötilanteissa, jotta keskeisimmät toiminnot ja palvelut pystytään varmistamaan kaikissa tilanteissa. Ulkoistettujen palvelujen toimivuus ja käytettävyys tulee varmistaa valvonnalla ja tarvittaessa yhteisharjoituksin, jotta palvelujen hankkija voi todeta palvelun tarjoajan varautumisen vastaavan kunnan omia velvoitteita. Valmiuslaissa säädetty varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista.

Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta toiminnasta häiriö- ja poikkeustilanteisiin on sovittava sopimuksessa. Huoltovarmuuskeskuksen SOPIVA-aineistosta löytyy erityyppisiin sopimuksiin sovellettavia sopimuslausekkeita. Ostopalvelujen osalta on varmistettava, ettei kyseistä resurssia ole häiriötilanteissa varattu toisaalle.

3.11. Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Varautumisen yhteensovittamisessa on huomioitava koko kunnan toiminta ja valmiussuunnittelu. Ennalta on sovittava siitä, miten yhteistoiminta erilaisissa häiriötilanteissa järjestetään kunnan alueella toimivien tahojen kanssa ja miten häiriötilanteiden edellyttämän päätöksenteon yhteensovittaminen järjestetään.

Yhteistoimintaa tarvitaan varautumisen aikana myös esimerkiksi alueen uhkien kartoitusta varten. Viranomaisilla on useimmiten omaan toimialaansa liittyen paras tuntemus alueen riskeistä, esimerkiksi pelastustoimella suuronnettomuusriskeistä ja ympäristöviranomaisilla ympäristöriskeistä. Yhteistoimintaa siis tarvitaan niin paikallistason kuin aluehallintotason viranomaisten kanssa.

Tärkeitä yhteistyötahoja niin varautumisen aikana kuin häiriötilanteiden hallinnassa voivat olla myös viranomaisten tukena toimivat kansalaisjärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt. Kunnan toimialakohtaisten valmiussuunnitelmien yhteen sovittaminen on keskeinen asia, jotta häiriötilanteiden aikana ei yllättäen törmätä epäselvyyksiin tai virheolettamiin muiden toimijoiden resursseista, toimintatavoista tai vastuista. Yhteensovittamisessa tulee huomioida myös eri toimialojen varautumisessa tehdyt yhteistoimintasopimukset ja -muistiot esimerkiksi kansalaisjärjestöjen resurssien käytöstä.

Keskeisimmät yhteistyötahot, joiden edustus on varmistettu valmiusjohtoryhmän kokoonpanossa ovat Lapin Pelastuslaitos ja Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (LSHP). Lisäksi keskeisiä yhteistyötahoja ovat mm. aluehallintoviranomaiset, puolustusvoimat ja poliisi.

3.12. Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

Valmiussuunnitelmien välinen yhteensovittaminen tapahtuu kerran valtuustokaudessa valmiussuunnitelmien päivityksen yhteydessä.

3.13. Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Pelastuslain 27.3 §:ssä säädetyn mukaisesti pelastuslaitos tukee kunnan valmiussuunnittelua yhdessä Suomen Kuntaliiton kanssa ja he ovat perustaneet työryhmän, jonka tehtävänä on ”kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, kuntien kriisijohtamisen-tukeminen ja pelastuslaitosten valmiussuunnittelun tukeminen” (Sisäasiainministeriö 2012, 8)

Pelastuslain mukaisesti Lapin pelastuslaitos tukee Pelkosenniemen kunnan valmiussuunnittelun toteutuksessa tarjoamalla asiantuntija-apua ja koulutusta.

4. LÄHTEET

Lainsäädäntö:

Kuntalaki (410/2015)
 Pelastuslaki (379/2011)
 Valmiuslaki (1552/2011)
 EU:n yleinen tietosuoja-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (679/2016)
 Tietosuojalaki (1050/2018)
 Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
 Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010)

Muut lähteet:

Huoltovarmuuskeskus. SOPIVA - Sopimukseen perustuva varautuminen -opas.
<https://www.huoltovarmuus-keskus.fi/sopiva/>

Kuntaliitto. Kunnan varautumisen johtaminen. 2020. [Kunnan varautumisen johtaminen | Kuntaliitto.fi](#)

Lapin pelastuslaitoksen raportti 2018: Alueellinen riskienarvio. [Lappi.pdf \(intermin.fi\)](#)

Pelastusopiston julkaisu 2/2012 (Jussi Korhonen, Markku Ström): Kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan malli ja ohje sen käyttöön

Pelkosenniemen kunnan hallintosääntö 2020: [Hallintosaantokvalt2.6.2020.pdf \(pelkosenniemi.fi\)](#)

Pelkosenniemen kuntastrategia 2017-2021: [Pniemi-kuntastrategia 2017-2021_kvalt_14122019_§_67.pdf \(pelkosenniemi.fi\)](#)

Sisäministeriön julkaisu 2019:5: Kansallinen riskiarvio 2018
<https://intermin.fi/julkaisut/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-324-245-6>

Valtioneuvoston periaatepäätös/3.10.2019: Kyberturvallisuusstrategia

Valtioneuvoston periaatepäätös/2.11.2017: Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS 2017) liitteet

